

Päivi-Väisänen-Haapanen

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Etäkuuleminen 29.4.2020

VNS 1/2020 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021–2024

Kuntaliitto kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021 - 2024.

Opetus- ja kulttuuritoimen hallinnonala

Poikkeuksellisen koronavirustilanteen vuoksi kunnille on aiheutunut opetus- ja kulttuuritoimen osalta asiakasmaksumenetyksiä erityisesti varhaiskasvatuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, kulttuuritoiminnan, liikunnan, nuorisotyön, taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön toimintaan kohdistuvien toimenpiteiden vuoksi. Kuntaliitto pitää tärkeänä, maksutuottomenetykset kompensoidaan kunnille vuoden 2020 osalta. Kuntatalouden tila oli vaikea jo ennen poikkeustilasta aiheutuvia taloudellisia rasituksia.

Maksutuottomenetysten, toiminnan järjestämisen vähenemisen ja mahdollisten säästöjen arviointi on vaikeaa ja edellyttää selvittämistä jälkikäteen. Lapsille ja nuorille on järjestetty palveluja ja etuuksia, kuten ruokailu, monin eri tavoin. Kustannuksia voidaan arvioida säästyvän osin koulukuljetuskustannusten sekä mahdollisten henkilöstön lomautusten muodossa. Myös kuntien välillä on suuria eroja.

Poikkeusolojen opetus- ja kulttuuripalvelujen järjestämisessä toteutetut muutokset, kuten toiminnan järjestämisen rajoittaminen, alentavat valtionosuusrahoituksen perusteena olevien suoritteiden määrää ja osin myös kustannuksia vuonna 2020. Kuntaliitto edellyttää, että epidemiasta aiheutuva vuoden 2020 väliaikainen suoritteiden ja kustannusten alenema ei vaikuta tulevien vuosien valtionosuusrahoitusta alentavasti.

Varhaiskasvatus

Jo päätettyjä kuntien tehtävien laajennuksia, ja näin ollen peruspalvelujen valtionosuutta kehyskaudella kasvattavia asioita, ovat varhaiskasvatuksen hoito-oikeuden laajennuksen palauttaminen sekä varhaiskasvatuksen subjektiivisen oikeuden

rajaamisen poistaminen sekä henkilöstön ja lasten välisen suhdeluvun muuttaminen 1/8 -> 1/7. Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelman toteuttamista jatketaan kehyskaudella aiempien päätösten mukaisesti.

Mahdolliset koronaepidemian vaikutukset riippuvat siitä, mitä toimenpiteitä kunnissa tehdään varhaiskasvatuksen osalta esimerkiksi asiakasmaksutuottojen hyvittämisen osalta. Suurin osa kunnista hyvittävät asiakasmaksuja lasten poissaolojen osalta. Karkeasti arvioiden maksutuottomenetykset voivat nousta yli 30 miljoonaan euroa. Osa maksutuottomenetyksistä katettaneen mahdollisilla lomautustoimilla.

Esi- ja perusopetus

Väestömäärän muutosten myötä esi- ja perusopetuksen järjestämiseen liittyy haasteita tulevina vuosina. Muutokset kohdistuvat eri tavalla kuntien ylläpitämiin kouluverkkoihin riippuen oppilasmäärien kehityksestä. Julkisen talouden näkökulmasta perusopetuksen järjestämiskustannukset eivät välttämättä laske tulevina vuosina merkittävästi syntyvyyden laskusta huolimatta. Kuntaliitto esittää, että nykyistä monipuolisempien järjestämistapojen, kuten etäopetuksen mahdollistamista myös perusopetuksessa tulisi edistää.

Aiempien päätösten mukaisesti on 1.1.2020 voimaan tullut ensimmäisen vieraan kielen A1-kielen varhaistaminen. Tämä lisää kuntien peruspalveluiden valtionosuuksia 7,5 milj. euroa vuonna 2020 ja 12 milj. euroa vuodesta 2021 alkaen. Hallitus on myös käynnistänyt perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelman, johon kohdennetaan vuosien 2020–2022 aikana 60 milj. euroa vuosittain.

Kevätlukukaudella olevan poikkeustilan aikana opetusta on järjestetty pääosin etäopetuksena. On arvioitu, että osa kotona opiskelevista lapsista tulee tarvitsemaan enemmän tukea ja ohjausta kouluun palattuun. Tämä koskee myös perusopetukseen valmistavassa opetuksessa olevia oppilaita. Myös oppilaiden hyvinvointia edistäviin toimenpiteisiin on syytä kiinnittää huomiota. Lisätalousarviossa tukitarpeisiin tulisi kohdentaa lisärahoitusta.

Harrastusmahdollisuuksien edistämiseen koulupäivän yhteydessä kohdennetaan 5 milj. euroa vuodelle 2020. Vuodesta 2021 lukien valtion harrastustoimintaan osoittama määräraha on 14,5 milj. euroa vuosittain. Määrärahan tarkempi kohdentaminen selviää myöhemmin valmistelun edetessä.

Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan. Toimenpiteeseen kohdennetaan 10 milj. euroa vuodelle 2021, 20 milj. euroa

vuodelle 2022 ja 29 milj. euroa vuodelle 2023. Toimenpiteen sisältö ja kuntatalousvaikutukset täsmentyvät valmistelun edetessä. Kuntaliitto tukee oppilas- ja opiskelija-huollon vahvistamista.

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Hallitusohjelman mukaisesti oppivelvollisuusikä korotetaan 18 ikävuoteen. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Lisäksi toisen asteen valmistavia koulutuksia ja nivelvaiheen ohjausta kehitetään. Oppivelvollisuuden laajentaminen edellyttää toisen asteen maksuttomuutta. Oppivelvollisuuden pidentämistä koskeva valmistelutyö tehdään laajassa yhteistyössä hallinnonalan ja sidosryhmien kanssa. Hallituksen esitys laiksi oppivelvollisuudesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi on tarkoitus antaa syksyllä 2020, ja se tulisi voimaan vuonna 2021. Hankkeeseen kohdennetaan 22 milj. euroa vuodelle 2021, 65 milj. euroa vuodelle 2022, 107 milj. euroa vuodelle 2023 ja 129 milj. euroa vuodelle 2024. Toimenpiteiden sisältö ja kuntatalousvaikutukset täsmentyvät valmistelun edetessä.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että mikäli oppivelvollisuuden laajentaminen päätetään toteuttaa, toteuttamisen aikataulua siirretään.

Lukiokoulutus

Kuntaliitto pitää valitettavana, että Julkisen talouden suunnitelmassa ei ole esitetty korjausta lukiokoulutuksen rahoitustasoon. Valtion rahoitusleikkaukset lukiokoulutukseen jatkuvat ja julkisen talouden suunnitelman mukaan rahoitusleikkaus pysyy sadan miljoonan euron tasolla jokaisena suunnitelmakauden vuotena. Lukiokoulutuksen yksikköhintarahoitus ei vastaa todellisia kustannuksia eikä lukiokoulutukselle asetettuja tavoitteita. Kuntaliitto katsoo, että valtion tulee luopua välittömästi rahoitusleikkauksista.

Lukiokoulutusta on toteutettu etäopetuksena poikkeustilan aikana. Opiskelijoiden lukiokoulutuksen pitkittyminen voi aiheuttaa yhteiskunnallista kustannusten nousua.

Ammatillinen koulutus

Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaaminen on varattu vuodelle 2020 valtion talousarvioon 80 miljoonan euron lisämääräraha, jota myönnetään hakeusten perusteella harkinnanvaraisena perusrahoituksen korotuksena koulutuksen järjestäjille. Julkisen talouden suunnitelmassa ei vastaava määrärahavarausta tuleville vuosille ole tehty. Kuntaliitto pitää tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen määrärahaa korotetaan pysyvästi.

Kuntaliitto katsoo, että ammatillisen koulutuksen rahoituksen taso erityisesti perusopetuksen päättäneiden, maahanmuuttajien ja heikot perustaidot omaavien osalta tulee korjata toimintalainsäädännön edellyttämälle tasolle. Rahoitus tulee jatkossa kohdentaa koulutuksen järjestäjille opetus- ja kulttuuritoimen säädöksissä olevien ammatillisen koulutuksen rahoituksen määräytymisperusteiden avulla, ei hankerahoituksen kaltaisena, erillisellä perusrahoituksen harkinnanvaraisella korotuksella.

Keväällä poikkeustilan aikana työpaikalla tapahtuvaan oppimista toteutetaan soveltuvin osin. Poikkeustilan vaikutukset ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kautta koulutuksen järjestäjille tulevaan rahoitukseen tulee arvioida.

Vapaa sivistystyö

Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä perhevapailla olevien luku- ja kirjoitustaidon ja perustaitojen parantamiseen kohdennetaan erityisesti maahanmuuttajavanhemmille 2 milj. euroa vuosittain vuosina 2021–2022 ja 12 milj. euroa vuosina 2023–2024. Näistä kuntatalouteen arvioidaan kohdistuvan 1,4 milj. euroa vuosina 2021–2022 ja 5,6 milj. euroa vuosina 2023–2024.

Jatkuvan oppimisen rahoitus on kohdennettu vapaan sivistystyön eri oppilaitosmuodoille. Perustaitojen, mukaan lukien tietotekninen ja talouden osaaminen ovat tärkeitä työelämässä ja arjessa toimimisen edellytyksiä, joiden hallintaa tulee edelleen vahvistaa.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten lähiopetusta ei ole toteutettu 13.4.2020 alkaen oppilaitosten ollessa suljettuna. Oppilaitokset ovat toteuttaneet etäopetusta, mutta osa opetuksesta on jouduttu peruuttamaan. Tästä on seurauksena maksutulojen menetyksiä. On tärkeää, että lisätalousarviossa kompensoidaan vapaan sivistystyön ylläpitäjille aiheutuvaa rahoitusvajetta.

Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetuksessa on toteutettu mahdollisuuksien mukaan etäopetusta poikkeustilan aikana. Maksutuottomenetyksiä koronavirusepidemian lähiopetuksen sulkeamisesta aiheutuu koulutuksen järjestäjille.

Maahanmuuttajien koulutus

Maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaan lisätään 2,5 milj. euroa vuosille 2020–2022 maahanmuuttajien osaamisen kehittämiseksi vahvistamaan työllistymisen edellytyksiä. Määräraha suunnataan asiakkaan osaamisen tehostettuun kartoittamiseen, työelämään ja tarvittavaan koulutukseen ohjaamiseen ja tarvittaessa tukeen

koulutuksen tai työssäkäynnin aikana. Toteutus tapahtuu TE-hallinnon, kuntien ja opilaitosten välisenä yhteistyönä. Kuntaliitto pitää osaamiskeskustoiminnan rahoitusta tarkoituksenmukaisena.

Kirjastot ja kulttuuripalvelu

Kirjastojen ja kulttuuripalvelujen osalta henkilöstökustannusten sekä kulttuuritapah-
tumien ostopalvelukustannusten säästöt ovat mahdollisia poikkeustilan aikana. Kus-
tannuksia lisäävät toimintojen siirtäminen verkkoon ml. striimaus-, e-aineistojen han-
kinnat sekä tekijänoikeuskorvausten lisääntyminen. Kulttuuritoiminnan asiakasmak-
sutulojen voidaan arvioida alenevan, vaikka osa tilaisuuksista voidaan siirtää syksyyn.
Kaikkiaan kulttuuritoimen maksutuottomenetyksiä voidaan arvioida olevan yhteensä
noin 40 M€.

Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen kohdennetaan 3 milj. euron
lisärahoitus vuodelle 2022 ja yhteensä 10 milj. euroa vuodesta 2022 alkaen. Lisärahoi-
tus on erittäin tärkeä ja tarpeellinen uudistamisen toteuttamiseksi.

Veikkaus oy:n yhteisöille ja säätiöille maksettavien avustusten määrärahataso laskee
kehyskaudella 360 milj. eurosta 340 milj. euroon. Kuntaliitto pitää kehityssuuntaa
erittäin huolestuttavana. Varsinkin valtionosuusrahoitteiseen toimintaan liittyvät
määrärahat (kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö) tulisi ennakoivasti siirtää varsinaiseen
valtion talousarviorahoitukseen.

Liikuntapalvelut

Poikkeustilan aikana uimahallit ja muut sisäliikuntapaikat ovat suljettuina, mikä alen-
taa asiakasmaksutuottokertymää. Ulkoilualueet ja ulkoliikuntapaikat ovat edelleen
kuntalaisten käytettävissä. Useat kunnat ovat ilmoittaneet, että eivät peri takaisin
järjestöiltä avustuksia ja järjestöiltä tai muilta toimijoilta vuokria tilojen ollessa suljet-
tuna. Lomautukset voivat vähentää henkilöstökuluja, mutta myös maksutulovähän-
nyksiä muodostuu.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyö on todettu valtioneuvostossa yhdeksi yhteiskunnan kannalta kriittiseksi
toiminnaksi. Poikkeustilan aikana nuorisotyöntekijät ovat siirtyneet työskentelemään
digitaalisille alustoille ja jalkautuvaan työhön. Myös mm. työpajat, ohjaamot ja etsivä
nuorisotyö ovat siirtyneet pääasiassa digitaalisesti toteutettavaksi. Tapahtumien, lei-
rien yms. toiminnan asiakasmaksutulot poistuvat. Lisäkustannuksia aiheutuu mm.
digitaalisuudesta aiheutuvista kustannuksista. Pääosin kunnat eivät peri takaisin jär-
jestöjen avustuksia eikä toimintaa järjestäviltä ryhmiltä vuokria poikkeustilan vuoksi.

Valtionavustukset

Valtionavustusrahoitus sekä määräaikainen tulevaisuusinvestointirahoitus on määrällisesti merkittävä opetus- ja kulttuuritoimen hallinnonalalla. Rahoituksen myöntämiseen ja perusteisiin tulee hallituskaudella kiinnittää erityistä huomiota.

Lähtökohtaisesti Kuntaliitto katsoo, että lakisääteiset ja pysyväisluonteiset kuntien palvelujärjestelmään liittyvät tehtävät ja velvoitteet tulee rahoittaa ensisijaisesti valtionosuusjärjestelmän kautta, kun taas väliaikaisiin kehittämistarpeisiin liittyviä hankkeita ja tehtäviä voidaan harkinnanvaraisesti tukea valtionavustusrahoituksella.

Koronasta aiheutunut poikkeustilanne on haastanut kunnat järjestämään palveluihin kohdistuvia muutoksia nopealla aikataululla. Tämä on edellyttänyt myös asioiden selvittämistä, uusia päätöksiä ja asioista tiedottamista eri suuntiin. Lisäksi monissa kunnissa on ryhdytty yhteistoimintamenettelyihin. Kuntaliitto katsoo, että on tarpeellista ja myönteistä, että ajankohtaisiin valtionavustusten aikatauluihin ja hallinnointiin on tuotu väljyyttä. Tilanne on siitä huolimatta haasteellinen kunnissa. Uudet kehittämis-toimenpiteet ja hankkeiden hallinnointiin liittyvät tehtävät jäävät kriisin hoitamisen yhteydessä toissijaiseksi. Onkin huomioitava kuntien vähäiset edellytykset hanketoiminnan organisointiin.

Kannustinjärjestelmärahoitus

Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmään osoitetaan 10 milj. euroa vuodessa v. 2021— 2023. Kannustinjärjestelmän rahoitus on siirtoa kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta. On myönteistä, että määrärahaa alennetaan ja vuonna 2024 siirtoa ei toteuteta, sillä peruspalveluiden järjestämiseen kohdennettavaa rahoitusta heikennetään kannustinrahoituksella.

SUOMEN KUNTALIITTO

Terhi Päivärinta
johtaja, opetus ja kulttuuri

Päivi Väisänen-Haapanen
erityisasiantuntija

Liite

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2021-2024 (Minna Punakallio, kuntatalousyksikkö)

Julkisen talouden suunnitelma 2021-2024

Julkisen talouden suunnitelma kokoaa valtioneuvoston julkista taloutta koskevan päätöksenteon yhteen ja kuvaa kehyslinjaukset sekä talousnäkymät niin valtiontaloudelle, kuntataloudelle, sosiaalivakuutusrahastoille kuin niiden muodostamalle kokonaisuudelle.

Kevään 2020 julkisen talouden suunnitelma on kuitenkin poikkeuksellinen koronavirustilanteen vuoksi. Pandemian aiheuttaman merkittävän epävarmuuden vuoksi julkisen talouden suunnitelmassa ei esitetä hallituksen tavoitteita tai suunniteltuja toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Jo aikaisemmin hyväksytyt hallituksen linjaukset ja toimenpiteet pidetään kehyksessä kuitenkin ennallaan. Käytännössä julkisen talouden suunnitelma sisältää siis päivityksen viime syksynä hyväksytyyn julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2020-2023. Päivityksen keskiössä on tuore talousennuste ja julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysarvio.

Julkisen talouden ja kuntatalouden näkymät ovat erittäin heikot

Suomen talousnäkymät ovat heikentyneet vuoden 2020 alkupuolen aikana erittäin nopeasti, sillä koronapandemia on johtanut niin kansainvälisen talouden kuin kotimaan taantumaan, tuotannon häiriöihin ja kysynnän rajuun vähentymiseen. Negatiiviset vaikutukset talouteen ovat sitä suurempia mitä useampi sairastuu tautiin vakavasti ja mitä pitkäkestoisemmiksi rajoitustoimet eri kansantalouksissa osoittautuvat. Taloustaantumien syvyyteen ja sen jälkeiseen nousuvaiheeseen vaikuttaa myös se, miten tehokkaasti eri maiden käynnistämät elvytystoimet ongelmiin pureutuvat, ja miten yksityiset kuluttajat suhtautuvat pandemian jälkeiseen aikaan.

Koronavirustilanne, sen hidastamiseksi tehdyt rajoitustoimet ja taloustilanteen heikkeneminen kääntävät julkisen talouden alijäämän, velan ja rahoitus- sekä takausvastuut nopeaan kasvuun. Voimakkaimmin koronapandemia kohtelee valtiontaloutta. Valtiontalouden ennuste korjaantuu syvimmästä kuopasta vuonna 2021, mutta pysyy vaikeasti alijäämäisenä koko kehyskauden.

Myös paikallishallinnon eli kuntasektorin talous kiristyy koronakriisin vuoksi vuosina 2020 ja 2021 äärimilleen. Kriisi iskee erityisesti kuntien verotuloihin, mutta samalla se kasvattaa menoja ja lisää kuntien tulevia rahoitusvastuita. Valtiovarainministeriön mukaan korona heikentää kuntataloutta kuluvana vuonna noin 1,6-2 miljardilla eurolla. Arvio on linjassa Kuntaliiton toteuttamien kyselyiden kanssa.

Minna Punakallio

Kuntatalouden näkymä lähivuosille onkin historiallisen synkkä. Ennusteen mukaan kuntien lainakanta kasvaa kehyskaudella lähes 20 miljardia euroa. Paikallishallinnon tulojen ja menojen epätasapainoa painaa muun muassa väestön ikääntyminen ja korjausvelka. Kuntatalouden ennusteessa ei ole kuitenkaan huomioitu hallituksen toukokuun kolmannessa lisätalousarviossa lupaamaan kuntatalouden vähintään miljardin euron tukipakettia, mikä tulee korjaamaan hieman tilannetta.

Tukipaketilla on kuntakentälle erittäin suuri merkitys, sillä kuntien taloudellinen tilanne oli jo ennen koronapandemiaa vaikea hitaasti kehittyneiden tulojen ja kasvaneiden sote-menojen vuoksi. Kunnilla, toisin kuin valtiolla, on lakisääteinen velvollisuus kattaa taseeseen kertyneet alijäämät laissa säädettyssä määräajassa.

Hallituksen kuntalinjaukset pyrkivät neutraalisuuteen

Julkisen talouden suunnitelma sisältää lukuisia Sanna Marinin hallituksen päätöspäätöksiä toimia, jotka vaikuttavat kehyskaudella ja sen jälkeen kuntatalouden tuloihin ja menoihin. Linjausten tavoitteena on pitää kuntatalous päätöspäätösten toimien suhteen neutraalina korvaamalla kunnille hallituksen päätöksistä aiheutuvat lisämenot tai tulomenetykset. Hallitusohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentävät, lisäävät tai laajentavat toimenpiteet kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuuksien muodossa tai poistamalla muita tehtäviä tai velvoitteita. Lisäksi hallitus kompensoi kunnille veroperusteiden muutoksista kunnille aiheutuvat verotuotomenetykset.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan julkisen sektorin menoja lisätään tällä hallituskaudella pysyvästi yhteensä noin 1,4 miljardia euroa. Summasta kuntatalouteen kohdistuu reilut 0,6 miljardia euroa. Keskeisiä esimerkkejä menoja pysyvästi lisäävistä toimista ovat vanhuspalvelulain hoivamitoitus ja oppivelvollisuuden pidentäminen.

Vanhuspalvelulain mukaisen hoivamitoituksen säätäminen merkitsee julkisen talouden suunnitelman mukaan leikkausta kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen. Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta vähennetään vuonna 2023 yhteensä 40 miljoonaa euroa. Leikkauksia perustellaan säästöillä, joita syntyy kyseisenä vuonna digitalisaation hyödyntämisestä ja ostopalveluiden sekä kilpailutusten tehostamisesta. Leikkaus kohdistuu tuolloin mahdollisesti tulevien maakuntien rahoitukseen. Julkisen talouden suunnitelma sisältää myös muutamia muita pienempiä toimia, jotka rahoitetaan siirrolla kuntien peruspalveluiden valtionosuusmomentilta. Tällaisia toimia ovat muun muassa harkinnanvarainen yhdistymisavustus kriisikunnille ja kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä. Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä poistuu vuonna 2024.

Minna Punakallio

Kuntien menoja lisätään kehyskaudella myös määräaikaaisesti niin sanotuilla tulevaisuusinvestoinneilla. Tulevaisuusinvestoinnit, kuten esimerkiksi ammatillisen koulutuksen opettajien palkkaaminen sekä perusopetuksen laadun parantaminen, ovat valtion rahoittamia määräaikaista panostuksia, jotka toteutetaan useimmiten valtion avustushakujen kautta. Tulevaisuusinvestoinnit ovat suurimmillaan vuonna 2020, jolloin niiden arvioidaan kasvattavan kuntatalouden menoja 200-300 miljoonaa euroa. Tulevaisuusinvestointien valtion rahoitus vedetään pois täysimääräisesti viimeistään vuonna 2023.

Julkisen sektorin menoja ei tule lisätä

Kuntien menoihin kohdistuu kovia kustannuspaineita liittyen väestön ikääntymiseen, pitkäaikaistyöttömyyteen, yhdenvertaisiin palvelutarpeisiin ja ongelmiin saada avoimiin työpaikkoihin ammattitaitoista työvoimaa. Tänä keväänä julkisen sektorin rahoitukselta on pudonnut taloudellinen pohja alta. Koronapandemia heikentää julkista sektoria merkittäväällä tavalla ja pitkäkestoisesti.

Erityisesti koronapandemian rajujen taloudellisten vaikutusten vuoksi kuntien menopaineita ei tule lisätä kehyskaudella. Hallitusohjelmaan kirjattujen pysyvien ja määräaikaisten julkisen sektorin menolisäysten voimaantulon ajoitusta ja mitoitusta tulee sen vuoksi harkita uudelleen.

Jos menoja lisätään suunnitellusti, on erittäin todennäköistä, että jo kehyskaudella menoihin joudutaan kohdistamaan uusia sopeutustoimia eli leikkauksia. Samalla olisi hyvin todennäköistä, että mahdolliset leikkaukset kohdistuvat juuri hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen yleiskatteelliseen perusrahoitukseen. Tämänkaltaisen viime vuosina jo nähty kehitys ei ole ollut julkisten varojen tehokasta käyttöä.

